

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας
και Οικονομικών

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΑ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΑΡΧΗ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ

Ταχ. Δ/ση : Ναυάρχου Νικοδήμου 11 & Βουλής
Ταχ. Κώδικας : 105 58 Αθήνα
Πληροφορίες : Ι. Γραβιάς, Β. Καστάνη, Ι. Κατσαρός
Τηλέφωνο : 213 – 1500415, 419, 420
Fax : 213 - 1500413
e-mail: : spa@minfin.gr

ΠΡΟΣ :

Όπως ο Πίνακας Αποδεκτών

Θέμα: Προγραμματισμός ενεργειών – Συντονισμός Φορέων για το κλείσιμο των Προγραμμάτων του ΧΜ ΕΟΧ 2014-2021

Σχετικά:

- Κανονισμός ΕΟΧ 2014-2020 – Regulation on the Implementation of the European Economic Area (EEA) Financial Mechanism 2014-2021, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει
- Κατευθυντήριες Γραμμές Κλεισίματος – Guidance on Closure, EEA and Norway Grants 2014 – 2021, Μάρτιος 2024
- ΚΥΑ 46317/2022 «Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου για την υλοποίηση του Χρηματοδοτικού Μηχανισμού του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Χ.Μ. – ΕΟΧ) περιόδου 2014-2021 – Κατανομή των Πόρων και αντικατάσταση της υπ' αρ. 13249/4-2-2020 (Β'526) ΚΥΑ» (Β'2447).

Α. Εισαγωγή

Το έτος 2024 αποτελεί το τελευταίο έτος υλοποίησης των Ελληνικών Προγραμμάτων του Χρηματοδοτικού Μηχανισμού ΕΟΧ 2014-2021 εκτός των Προγραμμάτων της Τεχνικής Βοήθειας και του Ταμείου Διμερών Σχέσεων.

Σύμφωνα με το άρθρο 8.13 του Κανονισμού η επιλεξιμότητα των δαπανών των έργων έληξε στις 30/04/2024, με την εξαίρεση πληρωμών που πραγματοποιήθηκαν μέχρι 30/05/2024 και για τις οποίες τα σχετικά τιμολόγια εκδόθηκαν τον τελευταίο μήνα επιλεξιμότητας (Guidance on Closure, Σημείο 1.1.1). Η επιλεξιμότητα των υπολοίπων δαπανών δηλαδή το κόστος διαχείρισης λήγει στις 30/04/2025.

Εξαίρεση αποτελούν το Πρόγραμμα της Τεχνικής Βοήθειας στο οποίο η επιλεξιμότητα των δαπανών λήγει στις 31/8/2025 (άρθρο 8.11.9 του Κανονισμού) και το Ταμείο Διμερών Σχέσεων / Fund for Bilateral Relations όπου η επιλεξιμότητα λήγει στις 30/4/2025 (άρθρο 4.6.2 του Κανονισμού).

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΑΡΧΗ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ
ΚΑΙ ΕΣΑΚΡΙΒΩΣΗΣ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
Certifying & Verifying Authority
Ναυάρχου Νικοδήμου 11 & Βουλής, ΤΚ 105 58 – Αθήνα
Email: spa@minfin.gr – spa@moi.gr – Τηλεφωνικό κέντρο: 213-1500 400

Με βάση την εμπειρία από το κλείσιμο της προηγούμενης περιόδου, ο προγραμματισμός των ενεργειών και ο συντονισμός των αρμόδιων φορέων είναι κρίσιμης σημασίας για το επιτυχές κλείσιμο των Προγραμμάτων του ΧΜ ΕΟΧ 2014-2021, λαμβάνοντας υπόψη ότι:

- Το κλείσιμο κάθε Προγράμματος είναι εξαιρετικά απαιτητική διαδικασία καθώς προϋποθέτει επαυξημένους ελέγχους σε διαφορετικά επίπεδα και από διαφορετικούς φορείς
- Το κλείσιμο εκκρεμοτήτων σε ορισμένες περιπτώσεις απαιτεί χρόνο
- Η υλοποίηση ενός Προγράμματος έχει πολυετή διάρκεια ενώ ο χρόνος κλεισίματος είναι πολύ περιορισμένος
- Η τήρηση των ανελαστικών προθεσμιών από την Αρχή Πιστοποίησης, το ΕΣΕ και την ΕΔΕΛ προϋποθέτει την απαρέγκλιτη τήρηση του προγραμματισμού και των προθεσμιών όλων των υπολοίπων φορέων

Στο παρόν έγγραφο καταγράφονται οι αρμοδιότητες της Αρχής Πιστοποίησης καθώς και ο προγραμματισμός των απαιτούμενων ενεργειών στο διάστημα που απομένει μέχρι την καταληκτική προθεσμία υποβολής των Εγγράφων κλεισίματος των Προγραμμάτων του ΧΜ ΕΟΧ 2014-2021, η οποία είναι η **30^η Απριλίου 2025**.

Β. Αρμοδιότητες Αρχής Πιστοποίησης

Στα πλαίσια του Κλεισίματος των Προγραμμάτων του ΧΜ ΕΟΧ 2014-2021, η Αρχή Πιστοποίησης έχει, επιγραμματικά, τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- Διαβίβαση της Τελικής Έκθεσης Προγράμματος στους Δωρητές έως τις 30 Απριλίου 2025
- Πιστοποίηση των οικονομικών πληροφοριών (τελικό ισοζύγιο και οικονομική έκθεση για την τελευταία περίοδο αναφοράς)

Στο πλαίσιο των παραπάνω, η Αρχή Πιστοποίησης οφείλει να συμπεριλάβει στον υπολογισμό της τελικής πληρωμής του υπολοίπου τυχόν τόκους που αποκτήθηκαν στους λογαριασμούς του Διαχειριστή του Προγράμματος. Ταυτόχρονα, οφείλει να διασφαλίσει ότι τα ποσά που ανακτήθηκαν και τα ποσά που αποσύρθηκαν μετά την ακύρωση του συνόλου ή μέρους της χρηματοδοτικής συνεισφοράς για ένα πρόγραμμα ή έργο επιστρέφονται στους Δωρητές πριν από την υποβολή της Τελικής Έκθεσης Προγράμματος ή περιλαμβάνονται στην Οικονομική Έκθεση για την τελευταία περίοδο αναφοράς (Παράρτημα 1 της Τελικής Έκθεσης Προγράμματος).

Αναλυτικότερα, η Αρχή Πιστοποίησης

- Θα πιστοποιήσει τις οικονομικές εκθέσεις για την τελευταία περίοδο αναφοράς·
- Θα πιστοποιήσει τα τελικά υπόλοιπα·
- Θα διασφαλίσει ότι υπάρχουν επαρκείς πληροφορίες από τους ΔΠ για την πιστοποίηση της ακρίβειας, της επιλεξιμότητας και της κανονικότητας των ποσών που δηλώθηκαν·
- Θα βεβαιώσει ότι τυχόν ανακτηθέντα ποσά έχουν επιστραφεί στον ΧΜ ΕΟΧ πριν από την κλείσιμο του προγράμματος, ή, σε περίπτωση μη ανακτηθέντων ποσών, ότι αφαιρούνται (ως προσαρμογές/συμψηφισμοί) στην Οικονομική Έκθεση της τελευταίας Περιόδου Αναφοράς.
- Θα συμπεριλάβει στον υπολογισμό της τελικής πληρωμής υπολοίπου τυχόν τόκους που εισπράττονται μέσω των λογαριασμών του Διαχειριστή του Προγράμματος.
- Θα επιβεβαιώσει ότι όλα τα λάθη/παρατυπίες έχουν διορθωθεί και τα ευρήματα και οι συστάσεις των ελέγχων εφαρμόζονται πλήρως·
- Θα αιτηθεί περισσότερες πληροφορίες και επεξηγήσεις και δύναται να πραγματοποιήσει ξεχωριστές επαληθεύσεις, εάν και όπου χρειάζεται.
- Επιβλέπει και βεβαιώνει ότι τα στοιχεία που έχουν εισαχθεί στο GrACE ταυτίζονται με αυτά που έχουν καταχωρισθεί στο ΟΠΣ.

Ακολούθως, η Αρχή Πιστοποίησης θα διαβιβάσει μέσω του συστήματος GrACE τις Τελικές Εκθέσεις των Προγραμμάτων στον ΧΜ ΕΟΧ έως τις **30 Απριλίου 2025**.

Για το Κλείσιμο των Προγραμμάτων, πρόσθετα των Τελικών Εκθέσεων, από την Αρχή Πιστοποίησης πρέπει να υποβληθεί μέχρι τις 31/8/2025 (άρθρο 2.6.4 του Κανονισμού) η Τελική Έκθεση Στρατηγικής / Final Strategic Report και από την Αρχή Ελέγχου, μέχρι τις 31/12/2025, η Τελική Έκθεση Ελέγχου / Final Audit Report και η Δήλωση Κλεισίματος / Closure Declaration.

Η Αρχή Πιστοποίησης έχει ανάλογες αρμοδιότητες για το κλείσιμο του Προγράμματος της Τεχνικής Βοήθειας και του Ταμείου Διμερών Σχέσεων.

Μετά την ολοκλήρωση των εργασιών της, η Αρχή Πιστοποίησης θα διαβιβάσει μέσω του συστήματος GrACE:

- Την Τελική Έκθεση Στρατηγικής έως τις **31 Αυγούστου 2025**, τμήμα της οποίας αποτελεί η έκθεση προόδου και η οικονομική έκθεση για την τελευταία περίοδο αναφοράς (Ιανουάριος έως Απρίλιος 2025) για το Ταμείο Διμερών Σχέσεων
- Την Τελική Έκθεση Τεχνικής Βοήθειας έως τις **15 Νοεμβρίου 2025**

Επισημαίνεται ότι την ευθύνη για τις Τελικές Εκθέσεις / Final Programme Reports – FPR την έχουν οι Διαχειριστές των αντίστοιχων Προγραμμάτων.

Υπενθυμίζεται επίσης ότι ειδικά για το Ταμείο Διμερών Σχέσεων, τα κόστη διαχείρισης σε εθνικό επίπεδο (ΕΣΕ) είναι μέρος της Τεχνικής Βοήθειας και θα αναφερθούν στην Τελική Έκθεση αυτού του Προγράμματος (Final Technical Assistance Report) ενώ τα κόστη διαχείρισης σε επίπεδο Προγράμματος είναι μέρος του κόστους διαχείρισης των Διαχειριστών Προγραμμάτων και πρέπει να αναφερθούν στις Τελικές Εκθέσεις των αντίστοιχων προγραμμάτων (Final Programme Reports)

Γ.1. Υποβολή της τελευταίας Ενδιάμεσης Οικονομικής Έκθεσης / IFR όλων των Προγραμμάτων πλην της Τεχνικής Βοήθειας και των Διμερών Σχέσεων

Η τελευταία **Ενδιάμεση Οικονομική Έκθεση όλων των Προγραμμάτων** πλην αυτών της Τεχνικής Βοήθειας και των Διμερών Σχέσεων, θα υποβληθεί από την Αρχή Πιστοποίησης στον ΧΜ ΕΟΧ μέσω του συστήματος GrACE έως τις **15 Σεπτεμβρίου 2024**.

Στην τελευταία Ενδιάμεση Οικονομική Έκθεση πρέπει να περιλαμβάνονται όλες οι δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν το διάστημα Ιανουαρίου-Ιουνίου 2024 σε επίπεδο Προγράμματος (Κόστος Διαχείρισης, δαπάνες ολοκλήρωσης έργων με τήρηση των κανόνων επιλεξιμότητας). Επίσης, πριν από την υποβολή του τελευταίου IFR πρέπει να τακτοποιηθούν πιθανές εκκρεμότητες πληρωμών από τον Διαχειριστή του Προγράμματος προς τους Φορείς Υλοποίησης ή επιστροφές ποσών από τους Φορείς Υλοποίησης προς τον Διαχειριστή του Προγράμματος. Τέλος, πρέπει να υποβληθούν όσες δαπάνες είχαν πραγματοποιηθεί σε προγενέστερες περιόδους και οι οποίες για τον οποιοδήποτε λόγο δεν είχαν περιληφθεί σε προγενέστερα IFRs.

Με στόχο την αντιμετώπιση των υποχρεώσεων που απορρέουν από το κλείσιμο, πρέπει να καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια σε όλα τα επίπεδα (Φορείς Υλοποίησης, Διαχειριστές Προγραμμάτων, Αρχή Πιστοποίησης, Εθνικό Σημείο Επαφής και Αρχή Ελέγχου) έτσι ώστε στην τελευταία Ενδιάμεση Οικονομική Έκθεση / IFR να περιλαμβάνεται **το σύνολο των δαπανών των έργων**.

Για τη τήρηση της προθεσμίας υποβολής της τελευταίας Ενδιάμεσης Οικονομικής Έκθεσης από την Αρχή Πιστοποίησης, οι Διαχειριστές Προγραμμάτων πρέπει:

- Να φροντίσουν να ολοκληρωθεί άμεσα η ορθή καταχώριση και ο έλεγχος στο ΟΠΣ όλων των δαπανών που έχουν πραγματοποιηθεί
- Να υποβάλλουν στην Αρχή Πιστοποίησης το τελευταίο IFR το αργότερο μέχρι τις **31 Ιουλίου 2024** ώστε να υπάρξει ο απαραίτητος χρόνος ελέγχου των δαπανών και ορθής πιστοποίησής τους.

Γ.2. Υποβολή της τελευταίας Ενδιάμεσης Οικονομικής Έκθεσης / IFR των Προγραμμάτων της Τεχνικής Βοήθειας και του Ταμείου Διμερών Σχέσεων

Η τελευταία Ενδιάμεση Οικονομική Έκθεση των Προγραμμάτων της Τεχνικής Βοήθειας και του Ταμείου Διμερών Σχέσεων, θα υποβληθεί τον Μάρτιο του 2025 και θα αφορά δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν το διάστημα Ιουλίου - Δεκεμβρίου 2024.

Α. Κατάρτιση των Εγγράφων Κλεισίματος του Προγράμματος- Προσχέδιο Τελικού Υπολοίπου - Προθεσμίες

Α.1 Υποχρεώσεις που προκύπτουν από τον Κανονισμό για τα Έγγραφα Κλεισίματος

Η υποχρέωση για την υποβολή των παραπάνω εγγράφων απορρέει από τον Κανονισμό. Ειδικότερα:

1. Τελική έκθεση / Final Programme Report- FPR

Στο άρθρο 6.12 του Κανονισμού για την Τελική έκθεση / Final programme report, προβλέπεται ότι ο Διαχειριστής του Προγράμματος, μέσω της Αρχής Πιστοποίησης, υποβάλλει Τελική έκθεση / FPR (σύμφωνα με το πρότυπο) για το Πρόγραμμα στον ΧΜ ΕΟΧ, στην οποία περιλαμβάνονται (εκτός των άλλων) οικονομικά στοιχεία για την περίοδο μετά τις 30/6/2024 και ο Τελικός υπολογισμός του υπολοίπου (final balance), όπως αυτό αναφέρεται στο άρθρο 9.4. του Κανονισμού.

Η Τελική έκθεση υποβάλλεται στο ΧΜ ΕΟΧ μέχρι 30 Απριλίου 2025, αφού προηγουμένως έχει πιστοποιηθεί από την Αρχή Πιστοποίησης η Οικονομική Έκθεση (Overview of Programme Expenditure) όπου περιλαμβάνεται το Τελικό υπόλοιπο / FB, της Τελικής έκθεσης / FPR.

2. Τελικό υπόλοιπο / Final balance

Σύμφωνα με το άρθρο 9.4 του Κανονισμού, το Τελικό υπόλοιπο (final balance) είναι οι συνολικές δηλωθείσες επιλέξιμες δαπάνες του Προγράμματος, μείον τα ποσά από:

- (i): τυχόν προηγούμενες προσαρμογές/επιστροφές λόγω παρατυπιών
- (ii) το σύνολο των προκαταβολών και ενδιάμεσων πληρωμών για το Πρόγραμμα από το ΧΜ ΕΟΧ
- (iii) οποιοδήποτε συγχρηματοδότηση από πηγές εκτός του ΧΜ ΕΟΧ 2014-2021
- (iv) τόκους που δεν επιστράφηκαν στο ΧΜ ΕΟΧ μέχρι την ημερομηνία της έκθεσης,
- (iv) οποιαδήποτε ποσά επιστρέφονται από τους Φορείς Υλοποίησης στον Διαχειριστή Προγράμματος, που δεν κατεβλήθησαν σε άλλα έργα (projects) ούτε έχουν επιστραφεί στο ΧΜ ΕΟΧ.

Το Τελικό υπόλοιπο / FB που θα προκύψει πληρώνεται ή επιστρέφεται εντός μηνός από την έγκριση της Τελικής έκθεσης.

Τυχόν δεδουλευμένοι τόκοι στον τραπεζικό λογαριασμό του Διαχειριστή Προγράμματος μεταξύ της ημερομηνίας της Τελικής έκθεσης και επιστροφής περιλαμβάνονται στην επιστροφή.

Α.2 Κατάρτιση της Τελικής έκθεσης - Συντονισμός Φορέων

Σύμφωνα με το άρθρο 6.12.1 του Κανονισμού, η Τελική έκθεση του Προγράμματος πρέπει να παρέχει μια συνολική αξιολόγηση της εφαρμογής του Προγράμματος και τον υπολογισμό του Τελικού υπολοίπου.

Κατά συνέπεια, είναι σημαντικό να έχει ολοκληρωθεί το σύνολο των υποχρεώσεων των εμπλεκόμενων φορέων και να έχουν ληφθεί υπόψη τα αποτελέσματα όλων των επιτόπιων επιθεωρήσεων και ελέγχων του Διαχειριστή Προγράμματος, πριν την υποβολή της Τελικής έκθεσης.

Επομένως, για την υποβολή των Τελικών Εκθέσεων στις **30/4/2025**, οι Διαχειριστές των Προγραμμάτων πρέπει να έχουν ολοκληρώσει και να υποβάλουν όλα τα οικονομικά στοιχεία και όλες τις δαπάνες, περιλαμβανομένων των δαπανών διαχείρισης.

Α.3 Προσχέδιο Τελικής Οικονομικής Έκθεσης (Overview of Programme Expenditure)

Με την πρόοδο των διαδικασιών κλεισίματος, ο Διαχειριστής Προγράμματος καλείται να υποβάλλει **Προσχέδιο** της Τελικής Οικονομικής Έκθεσης (Overview of Programme Expenditure).

Επισημαίνεται ότι η Τελική Οικονομική Έκθεση, όπου περιλαμβάνεται το Τελικό υπόλοιπο / Final Balance, θα δημιουργηθεί στις 1/11/2024 στο GrACE με την προϋπόθεση ότι έχει υποβληθεί η τελευταία Ενδιάμεση Οικονομική Έκθεση (IFR).

Ο Διαχειριστής του Προγράμματος εξάγει από το GrACE το έντυπο του Οικονομικού Παραρτήματος, συμπληρώνει και υποβάλλει στην Αρχή Πιστοποίησης προς έλεγχο τα σχετικά στοιχεία.

Στο Προσχέδιο ο Διαχειριστής του Προγράμματος θα πρέπει να συμπληρώσει το σύνολο των στοιχείων που ζητούνται στο Οικονομική Έκθεση (Overview of Programme Expenditure) είτε αυτά αποτελούν οριστικοποιημένα στοιχεία είτε εκτιμήσεις.

Το Προσχέδιο θα πρέπει να υποβληθεί αρχικά εκτός πληροφοριακών συστημάτων (με email) από τον Διαχειριστή του Προγράμματος στο Εθνικό Σημείο Επαφής, στην Αρχή Πιστοποίησης και την ΕΔΕΛ, **το αργότερο μέχρι τις 31/12/2024.**

Θα ακολουθήσει επεξεργασία του Προσχεδίου προκειμένου να εξαχθούν συμπεράσματα και να εντοπιστούν τυχόν αδύναμα σημεία στην όλη διαδικασία.

Με τον τρόπο αυτό αναμένεται να διευκολυνθεί η έγκαιρη και κατάλληλη αντιμετώπιση προβλημάτων ώστε τελικά να υπάρξει η ανάλογη ετοιμότητα και να είναι δυνατή η υποβολή της Τελικής Έκθεσης στο ΧΜ ΕΟΧ εντός της κανονιστικής προθεσμίας της **30^{ης} Απριλίου 2025.**

Α.4. Υποβολή Τελικής Έκθεσης

Σε κάθε περίπτωση, δεδομένου ότι, η προθεσμία υποβολής της Τελικής έκθεσης στο ΧΜ ΕΟΧ είναι μέχρι 30/4/2025, θα πρέπει ο Διαχειριστής Προγράμματος να διαβιβάσει την Τελική Έκθεση στην Αρχή Πιστοποίησης εγκαίρως ώστε να υπάρχει ικανός χρόνος για να πιστοποιηθεί η το οικονομικό σκέλος της Έκθεσης (με το Τελικό Υπόλοιπο / FB), πριν από την προθεσμία υποβολής της. Για τον λόγο αυτό:

- **Η υποβολή της Τελικής έκθεσης από τον Διαχειριστή Προγράμματος δεν θα πρέπει να γίνει αργότερα από την 28^η/2/2025.**
- **Στην περίπτωση που προβλέπεται να πραγματοποιηθούν δαπάνες μεταγενέστερα θα απαιτηθεί υποβολή συμπληρωματικής επικαιροποιημένης έκθεσης, μόνο με τα στοιχεία που αφορούν οι δαπάνες αυτές.**
- **Η επικαιροποιημένη έκθεση με το συνοδευτικό υλικό που θα υποστηρίζει την επιλεξιμότητα τυχόν τελευταίων δαπανών θα υποβληθεί μέχρι τις 15 Απριλίου 2025 το αργότερο.**

Αναφορικά με τα Προγράμματα των Διμερών Σχέσεων και της Τεχνικής Βοήθειας και λαμβάνοντας υπόψη ότι η υποβολή της Τελικής Έκθεσης τους λήγει στις 31/08/2025 και 15/11/2025 αντίστοιχα, επιβάλλεται η διαβίβαση των σχετικών Τελικών Εκθέσεων στην Αρχή Πιστοποίησης και την ΕΔΕΛ να γίνει έως την 15^η Ιουλίου 2025 και έως την 15^η Οκτωβρίου 2025 αντίστοιχα.

Κατ' αντιστοιχία με τα υπόλοιπα Προγράμματα, τυχόν υποβολές επικαιροποιημένων εκθέσεων θα γίνουν στις 15 Αυγούστου 2025 για τις Διμερείς Σχέσεις και στις 15 Νοεμβρίου για την Τεχνική Βοήθεια, το αργότερο.

Ε. Υποβολή μέσω GrACE των Εγγράφων Κλεισίματος (Τελικής έκθεσης / Τελικού υπολοίπου) κάθε Προγράμματος

Για περαιτέρω διευκόλυνση, σας διαβιβάζουμε το εγχειρίδιο του ΧΜ ΕΟΧ «Guidance on Closure, EEA and Norway Grants 2014-2021, March 2024», όπου περιγράφεται η διαδικασία του κλεισίματος για όλα τα εμπλεκόμενα μέρη.

Επιγραμματικά θα αναφέρουμε ότι στην ευθύνη του Διαχειριστή Προγράμματος βρίσκονται οι ακόλουθες ενέργειες:

Σε Επίπεδο Έργου

- Επιβεβαίωση ότι όλες οι δραστηριότητες του έργου έχουν ολοκληρωθεί εγκαίρως,
- Επιβεβαίωση ότι όλες οι Τελικές Εκθέσεις του έργου υποβάλλονται στον ΔΠ,
- Εξασφάλιση έγκαιρης τελικής επαλήθευσης των αναφερόμενων δαπανών,
- Διασφάλιση της έγκαιρης έγκρισης των τελικών εκθέσεων του έργου,
- Πραγματοποίηση τελικών πληρωμών σε έργα (πιθανή και μετά τις 30/04/2024),
- Κλείσιμο έργων στο GrACE (βεβαιωθείτε ότι είναι σωστό το Project Level Information)
- **Επιβεβαίωση ότι έχει γίνει η ορθή εισαγωγή όλων των δαπανών στο ΟΠΣ.**

Σε Επίπεδο Προγράμματος

- Η Ολοκλήρωση της παρακολούθησης, των ελέγχων, των δραστηριοτήτων επικοινωνίας, των διδαγμάτων που εξήχθησαν
- Η Εκπλήρωση όλων των όρων και προϋποθέσεων των Προγραμματικών Συμφωνιών (Program Agreement) ή η εξασφάλιση της βεβαιότητας για μελλοντική εκπλήρωση.
- Η Αναφορά όλων των παρατυπιών και των μέτρων που ελήφθησαν για την αντιμετώπισή τους
- Η Επιβεβαίωση ότι όλα τα IFR έχουν υποβληθεί και εγκριθεί
- Η Επιβεβαίωση ότι όλες οι πραγματοποιηθείσες δαπάνες για τα έργα καθώς και για τα κόστη διαχείρισης συμπεριλαμβάνονται στην FPR (συμπεριλαμβανομένου του BF)
- Η Επιβεβαίωση ότι όλες οι ανακτήσεις τόσο σε επίπεδο Έργου όσο και σε επίπεδο Κόστους Διαχείρισης αναφέρονται στην Τελική Έκθεση του Προγράμματος (FPR)
- Η Επιβεβαίωση ότι έγινε σωστά ο υπολογισμός του τελικού υπολοίπου
- Εμπλοκή των Εταίρων από Δότες χώρες (DPPs) στην ετοιμασία και αναθεώρηση του FPR, όπου ισχύει.

Όπως προαναφέρθηκε, η **Οικονομική Έκθεση** (Overview of Programme Expenditure) δημιουργείται από το σύστημα (GrACE) την 1^η/11/2024.

Το Final Programme Report είναι δομημένο σε αντιστοιχία με το Interim Financial Report χωρίς να περιλαμβάνεται όμως ο τομέας των Proposed Expenditures και προσεγγίζεται μέσω των ακόλουθων επτά διακριτών τομέων μέχρι την υπογραφή του Πιστοποιητικού από την Αρχή Πιστοποίησης: 1. Αποτελέσματα Προγράμματος (συμπεριλαμβανομένων των πραγματοποιηθεισών δαπανών / incurred expenditures), 2. Παρατυπίες 3. Περίληψη των Έργων (Summary of Projects) 4. Υπολογισμός του Τελικού υπολοίπου / Final Balance, 5. Παράρτημα 1: Οικονομική Αναφορά της τελευταίας περιόδου, επίτευξη στόχων / achievement indicators, 6. Επιβεβαίωση και υπογραφή από τον Διαχειριστή Προγράμματος (Programme Operator) 7. Πιστοποίηση και υποβολή από την Αρχή Πιστοποίησης / Certification of actual expenditure incurred and co-financing.

Πρέπει να γίνει κατανοητή η σπουδαιότητα της ορθής καταγραφής των δαπανών στο ΟΠΣ και η ανάγκη απόλυτης σύμπτωσης των δεδομένων του ΟΠΣ με αυτά στο GrACE. Ο έλεγχος αυτής της ταύτισης δεδομένων επικουρείται σημαντικά με τις Αναφορές Νο 5.1.1 και Νο 5.1.3.2 που εξάγονται από το Ο.Π.Σ.

Ζ. Τελικό Κλείσιμο του Προγράμματος

Μόλις υποβληθούν το Τελικό υπόλοιπο και η Τελική έκθεση στον ΕΟΧ, θα εξεταστούν από τους αρμοδίους και θα αποφασιστεί η αποδοχή τους (ή μη) εντός δύο μηνών από την παραλαβή της έκθεσης καθώς και όλων των σχετικών εγγράφων και των απαραίτητων πληροφοριών.

Η. Ανακλήσεις – Ανακτήσεις / Παρατυπίες

Η Αρχή Πιστοποίησης διασφαλίζει ότι τυχόν ποσά των ανακλήσεων ή ανακτήσεων επιστρέφονται στους χορηγούς (άρθρο 4.5.1 του Κανονισμού) πριν το κλείσιμο του Προγράμματος.

Από τον ΧΜ ΕΟΧ εξετάζονται μία προς μία όλες οι περιπτώσεις παρατυπιών, και το Πρόγραμμα δεν θα κλείσει μέχρι να έχουν κλείσει όλες οι παρατυπίες και να έχουν διορθωθεί με τον προσήκοντα τρόπο.

Ένα νέο τελικό αποτέλεσμα Τελικού υπολοίπου / FB θα δημιουργηθεί μόλις κλείσουν όλες οι ανοιχτές παρατυπίες.

Προς το παρόν δεν έχει οριστεί χρονικό όριο αναμονής του ΕΟΧ για την έγκριση της Τελικής έκθεσης όταν εκκρεμεί παρατυπία.

Θ. Τα Ορόσημα

Συνοπτικά, ο προγραμματισμός ενεργειών για το κλείσιμο, έχει ως εξής:

- Υποβολή του τελευταίου IFR από τους Διαχειριστές Προγραμμάτων στην Αρχή Πιστοποίησης **μέχρι τις 31/07/2024**
- Υποβολή του **τελευταίου IFR** στον ΧΜ ΕΟΧ, με το σύνολο των δαπανών των έργων **μέχρι τις 15 Σεπτεμβρίου 2024**.
- Υποβολή του **Προσχεδίου του FPR**, από τον Διαχειριστή του Προγράμματος στην Αρχή Πιστοποίησης και στο Εθνικό Σημείο Επαφής, **το αργότερο μέχρι τις 31/12/2024**.
- Υποβολή της **Τελικής έκθεσης / FPR και του Τελικού υπολοίπου / FB** από τον Διαχειριστή του Προγράμματος στην Αρχή Πιστοποίησης και το ΕΣΕ **το αργότερο μέχρι τις 28/2/2025**.
- Υποβολή στην Αρχή Πιστοποίησης συμπληρωματικής επικαιροποιημένης Έκθεσης μόνο με τα στοιχεία που αφορούν σε δαπάνες από 01/03/2025, **το αργότερο μέχρι τις 15/04/2025**.
- Υποβολή από την Αρχή Πιστοποίησης της Τελικής Έκθεσης **μέχρι τις 30/04/2025**.

Είναι προφανές ότι στόχος και υποχρέωση όλων μας είναι το ασφαλές κλείσιμο των Προγραμμάτων ΧΜ ΕΟΧ 2014-2021, όπως και η τήρηση όλων των Κανονιστικών υποχρεώσεων (λ.χ. δημοσιότητα, τήρηση αρχείου, παρακολούθηση τήρησης της διάρκειας των έργων κλπ.) σε συνέχεια των διαδικασιών που υπενθυμίζονται στο παρόν έγγραφο.

**Η Προϊσταμένη
της Ειδικής Υπηρεσίας Αρχής Πιστοποίησης**

Βασιλική Αλέστα

Συνημμένα:

- XM EOX Closure Guidance FM14-21_v4_Final_BS
- XM EOX FPR template FM14-21_vs04_Final
- XM EOX Feedback_answers_Guidance_Closure

Πίνακας Κοινοποίησης:

- Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Γενική Γραμματεία Δημοσιονομικής Πολιτικής, Γενική Δ/ση Δημοσιονομικών Ελέγχων, Δ/ση Σχεδιασμού και Αξιολόγησης Ελέγχων, Πανεπιστημίου 57, 105 64 Αθήνα

Εσωτερική Διανομή :

- Γραφείο Γεν. Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ
- Ειδική Υπηρεσία ΧΜ- ΕΟΧ - Εθνικό Σημείο Επαφής
- ΕΥΘΥ / Υποδιεύθυνση ΟΠΣ
- Ειδική Υπηρεσία Αρχή Πιστοποίησης / Μονάδες Α΄ & Β΄

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

1. **Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας**
Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υ.Π.ΕΝ., Τομέα Περιβάλλοντος
Ιατρίδου 2 & Κηφισίας 124 (5ος Όροφος), 11526
2. **Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών και Εξοικονόμησης Ενέργειας (ΚΑΠΕ)**
19ο χλμ Λεωφόρου Μαραθώνος, 190 09 Πικέρμι Αττικής
3. **Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη**
Υπηρεσία Διαχείρισης Ευρωπαϊκών & Αναπτυξιακών Προγραμμάτων
Π. Κανελλοπούλου 4, 101 77 Αθήνα
4. **Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης**
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης και Εφαρμογής ΤΠΕ,
Λέκκα 23 - 25, 105 62 Αθήνα
5. **Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας**
Επιτελική δομή ΕΣΠΑ, Τομέας Απασχόλησης & Κοινωνικής Οικονομίας
Κοραή 4, 105 64 Αθήνα

